

**NİSAN 2015 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
MEDENÎ USÛL HUKUKU
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

- 1- **Ünite 1, sayfa 5, “Yargı Kolları ve Yargılama Hukuku” başlığı altındaki 1. paragrafın son iki cümlesi değiştirilmiştir.**
Türk hukukunda altı farklı yargı kolunun bulunduğu söylenebilir. Bunlar; anayasa yargısı, adli yargı, idari yargı, hesap yargısı, seçim yargısı ve nihayet uyuşmazlık yargısıdır.
- 2- **Ünite 1, sayfa 5, “Yargı Kolları ve Yargılama Hukuku” başlığı altındaki 2. paragraf değiştirilmiştir.**
Ayrı bir yargı kolundan söz edebilmek için mutlaka ayrı bir mahkeme örgütlenmesinin varlığı aranmaz. Bundan dolayıdır ki, sadece yargı örgütlenmesinden hareketle yargı kolu ayırımı yapmak mümkün değildir. Ancak, çoğunlukla her bir yargı kolunun ayrı bir mahkeme örgütlenmesine sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca, uyuşmazlıkların niteliği, korunan menfaat ve uygulanan yargılama usûlü dikkate alındığında, ayrı bir yargı kolu olduğunun kabulü kaçınılmaz bulunan (genel) ceza yargısı, Türk hukukunda, mahkeme örgütlenmesinden hareket edilerek, geleneksel olarak adli yargı içinde konumlandırılmaktadır. Nitekim 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 2. maddesine göre, “adli yargı ilk derece mahkemeleri, hukuk ve ceza mahkemeleridir.”
- 3- **Ünite 1, sayfa 6, “Yargı Örgütü” başlığı altındaki 1. paragrafta,**
“Askeri Yargıtay (AY m. 156), Askeri Yüksek İdare Mahkemesi (AY m. 157)” bölümü metinden çıkarılmıştır.
- 4- **Ünite 1, Sayfa 11, “Özet” başlığı altındaki 3. paragraftaki, 2. cümle değiştirilmiştir.**
Türk hukukunda anayasa yargısı, adli yargı, idari yargı, hesap yargısı, uyuşmazlık yargısı ve seçim yargısı olmak üzere altı yargı kolu bulunmaktadır.
- 5- **Ünite 1, Sayfa 14, “Sıra Sizde Yanıt Anahtarı”, “Sıra Sizde 3” başlığı altındaki 2. ve 3. cümleler değiştirilmiştir.**
Türk hukukunda altı farklı yargı kolu bulunmaktadır. Bunlar anayasa yargısı, adli yargı, idari yargı, hesap yargısı, seçim yargısı ve uyuşmazlık yargısıdır.
- 6- **Ünite 2, Sayfa 16, “Anahtar Kavramlar” başlığı altındaki “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ifadesi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu” olarak değiştirilmiştir.**
- 7- **Ünite 2, Sayfa 18, “Hâkimler” başlığı altında paragrafta yer alan “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca” ifadesi “Hâkimler ve Savcılar Kurulunca” olarak değiştirilmiştir.**
- 8- **Ünite 2, Sayfa 21, “Mahkemelerin Bağımsızlığı” başlığı altındaki 7. paragraftaki, 4 ve 5. cümleler değiştirilmiştir.**
Söz konusu organ, Anayasanın 159. maddesinde düzenlenmiş olan Hâkimler ve Savcılar Kuruludur. Anılan maddenin birinci fıkrasına göre, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.
- 9- **Ünite 2, Sayfa 21, “Hâkimlik Teminatı” başlığı altında, 1. paragraftaki, 4. Madde değiştirilmiştir.**
Mesleğe kabul, tayin, terfi, denetim, disiplin ve meslekten çıkarma işleri bağımsız bir organ olan Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından yerine getirilir.

10- Ünite 2, Sayfa 22, “Hakimlik Teminatı” başlığı altındaki, 4. paragraf değiştirilmiştir.

Hâkimlerin ve savcılarının görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikli genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleyen, görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını teftiş mekanizması aracılığıyla araştıran Kurul (Teftiş Kurulu), Anayasanın 144 ve 159. maddelerinde 5982 sayılı Kanunla (12.9.2010) yapılan değişiklikten sonra, Hâkimler ve Savcılar Kurulu bünyesinde yapılandırılmıştır (6087 s.lı K. m.14).

11- Ünite 2, Sayfa 28, “Özet” başlığı altında, 3. paragraftaki “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ifadesi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu” olarak değiştirilmiştir.

12- Ünite 2, Sayfa 23, “Yasaklılığın Dikkate Alınması, İleri Sürülmesi ve Sonuçları” başlığı altındaki 1. ve 2. paragraflar değiştirilmiştir.

Yasaklılık sebeplerinden birisinin mevcut olması durumunda hâkim, talep olmasa dahi, bunu resen (görevi gereği kendiliğinden) gözeterek çekinme kararı vermek zorundadır (HMK m. 34, I). Taraflar da, yargılamanın her aşamasında, hâkim için bir yasaklılık sebebi bulunduğunu ileri sürerek hâkimden çekinme kararı vermesini isteyebilirler. Yasaklılık sebebi bulunmasına rağmen davanın her iki tarafı, hâkimin davaya devam etmesi hususunda anlaşsalar bile, böyle bir anlaşma geçerli olmaz; hâkim, buna rağmen çekinme kararı vermek zorundadır.

Çekinme kararını, hakkında yasaklılık sebebi bulunan hâkimin bizatihi kendisi verir. Bu karara karşı üst mahkemeye başvurulabilir (HMK m. 35, I). Çekinme kararının ilk derece mahkemesi hâkimince verildiği hallerde, başvuru üzerine bölge adliye mahkemesinin vereceği karar kesindir (HMK m. 35, II).

13- Ünite 2, Sayfa 29, “Kendimizi Sınayalım” başlığı altında, soru 4, d seçeneğindeki “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ifadesi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu” olarak değiştirilmiştir.

14- Ünite 2, Sayfa 29, “Kendimizi Sınayalım” başlığı altındaki, Soru 5, d seçeneğindeki “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” ifadesi “Hâkimler ve Savcılar Kurulu” olarak değiştirilmiştir.

15- Ünite 2, Sayfa 30, “Kendimizi Sınayalım” başlığı altındaki, Soru 10, e seçeneğindeki “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna” ifadesi “Hâkimler ve Savcılar Kuruluna” olarak değiştirilmiştir.

16- Ünite 3, Sayfa 36, “Medeni Yargıda Görev ve Yetki Kavramları” başlığı altındaki, 6. paragraf değiştirilmiştir.

Bölge adliye mahkemeleri, bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu dikkate alınarak belirlenen yerlerde, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, Adalet Bakanlığınca kurulur (5235 s.lı K. m. 25, I). Yargıtay ise, medenî yargının da içinde yer aldığı adli yargının en yüksek mahkemesi olup, yargılama ile ilgili görevlerini daireler, genel kurullar ve ilgili diğer birimler aracılığıyla yerine getirir.

17- Ünite 3, sayfa 39 ve 40, “Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi” başlığı altındaki paragraf değiştirilmiştir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 76. maddesinde 4630 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, adı geçen Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda görevli mahkemenin Adalet Bakanlığınca kurulacak ihtisas mahkemeleri olması esası benimsenmiştir. Adalet Bakanlığı, söz konusu bu ihtisas mahkemelerinin fikrî ve sınai haklar hukuk mahkemeleri olduğunu belirlemiştir. Söz konusu mahkemeler, ayrıca, 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunması Hakkındaki Kanun ile 5147 sayılı Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkındaki Kanundan kaynaklanan dava ve işlere bakmakla da görevlidir.

18- Ünite 3, Sayfa 42, "Görevsizlik Kararı ve Bu Karar Üzerine Yapılacak İşlemler" başlığı altındaki, 2, 3 ve 4. paragraflar değiştirilmiştir.

Esasa ilişkin verilecek karar bakımından kanun yollarına müracaat edilebilecek olan davalarda (istinaf hakkında bkz. HMK. m. 341; temyiz hakkında bkz. HMK. m. 362) verilen görevsizlik kararlarına karşı da istinaf yoluna gidilebilir. Bu yola gidilmesi durumunda, görevsizlik kararının akıbeti, yapılacak inceleme sonucunda verilecek olan karara bağlıdır. Görevsizlik kararının istinaf incelemesi sonucunda doğru bulunması durumunda bu karar kesinleşir; yanlış bulunması halinde ise, davaya görevsizlik kararı veren mahkemece devam edilmesi söz konusu olur.

Görevsizlik kararı, aynı zamanda, süresi içinde istinaf yoluna müracaat edilmemesi veya kanun yolundan feragat edilmesi üzerine de kesinleşir. Görevsizlik kararı verilmesi hâlinde, karar taraflardan birinin süresi içinde istinaf yoluna başvurmaması nedeniyle kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; istinaf yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verilir. Eğer söz konusu iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi talep edilirse, davaya görevli mahkemece devam edilir (HMK m. 20).

19- Ünite 3, Sayfa 42, "Görevsizlik Kararı ve Bu Karar Üzerine Yapılacak İşlemler" başlığı altındaki, 5. Paragrafın , 3. cümlesi değiştirilmiştir.

Ancak, dosyanın kendisine gönderilmesi, kanun yolu denetiminden geçmeksizin kesinleşen bir görevsizlik kararına dayanmaktaysa ve kendisinin görevsiz olduğu kanısındaysa, bu mahkeme, önceki mahkemenin görevsizlik kararıyla bağlı olmayıp, kendisi de görevsizlik kararı verebilir.

20- Ünite 3, Sayfa 44, "Genel Yetki Kuralı" başlığı altındaki, 2. paragraftaki, 5. cümle değiştirilmiştir.

Belirtmek gerekir ki, gerçek kişilerin yerleşim yerlerinin belirlenmesi bakımından, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereğince tespit ve kayıt edilmiş bulunan "yerleşim yeri adresi" karine olarak onların yerleşim yeri sayılabilir. Tüzel kişiler bakımından ise statülerine (kuruluşlarına ilişkin temel belge, örneğin şirket ana sözleşmesi, vakıf senedi, dernek tüzüğü gibi) göre belirlenen merkezlerinin bulunduğu yer onların yerleşim yeridir.

21- Ünite 3, Sayfa 51, "Aynı Mahkemenin Birden Fazla Dairesi Arasındaki İş Dağılımı" başlığı altındaki paragraf değiştirilmiştir.

İş yoğunluğunun gerekli kıldığı yerlerde, aynı ilk derece (hukuk) mahkemesinin birden fazla dairesi kurulması ve bunların numaralandırılması halinde, aynı mahkemenin kendi daireleri arasındaki ilişki iş dağılımıdır. Bu dairelere ayrıca bir isim verilmiyip sadece numaralandırılırlar (5235 s.lı K. m. 5, IV). Zira bu daireler ayrı mahkeme olmayıp, o yerdeki asliye veya sulh hukuk mahkemesinin bünyesi içinde olup onun sadece bir dairesi durumundadırlar.

Aynı mahkemenin birden fazla dairesi arasındaki iş dağılımı, kural olarak iş yükünün ve dengesinin dengeli paylaşımı ilkesi çerçevesinde yapılır. Tarafların yahut dosya kendisine tevzi edilen mahkemenin buna karşı koyması mümkün değildir (5235 s.lı K. m. 5, V)

Ancak istisnaî bazı hallerde, aksine açık hüküm bulunmadıkça, Hakimler ve Savcılar Kurulu, aynı mahkemenin birden fazla dairesi kurulan yerlerde, bunlardan birinin veya bir kısmının, uzmanlaşmayı sağlamak amacıyla, gelen işlerin sayısı ve niteliği de dikkate alarak, belli davalara bakmasını kararlaştırabilir (6460 s.lı K. m. 10, Geçici m. 4). Bu kararlar Resmî Gazete'de yayınlanır. Bu çerçevesinde yapılan iş dağılımına göre dosya kendisine tevzi edilen ilgili daire, davaya bakmak zorunda olmakla birlikte, eğer Hakimler ve Savcılar Kurulunun yapmış olduğu belirlemeye aykırı ise, dosyayı ilgili daireye gönderebilir. Bu gönderme kararı teknik anlamda bir görevsizlik kararı değildir. Bu sebeple tarafların bu karara karşı başvurabileceği herhangi bir yol yoktur. Buna karşılık dosya kendisine gönderilen dairenin de bu kararla bağlı olduğu söylenemez.

22- Ünite 3, Sayfa 54, "Özet, Amaç 4" altındaki paragraf değiştirilmiştir.

İş yoğunluğunun gerekli kıldığı yerlerde, aynı ilk derece (hukuk) mahkemesinin birden fazla dairesi kurulması ve bunların numaralandırılması halinde, aynı mahkemenin kendi daireleri arasındaki ilişki iş dağılımıdır. Bu iş dağılımına tarafların karşı koyması mümkün değildir. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bazı hallerde bu paylaşımı uzmanlık esaslı çerçevesinde yapmaktadır.

23- **Ünite 5, Sayfa 85, “Belirsiz Alacak ve Tespit Davası” Başlığı “Belirsiz Alacak Davası” olarak değiştirilmiştir.**

24- **Ünite 5, Sayfa 85, “Belirsiz Alacak ve Tespit Davası” başlığı altındaki paragrafta, 2. cümle değiştirilmiştir.**

Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tâbi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini arttırabilir (HMK m.107).

25- **Ünite 5, Sayfa 85, “Kısmi Dava” başlığı altındaki paragraf değiştirilmiştir.**

Talep konusunun niteliği itibarıyla bölünebilir olduğu durumlarda, talebin sadece bir kısmının dava yoluyla ileri sürülmesi halinde, kısmî dava söz konusu olur. Belirtmek gerekir ki, dava açılırken, talep konusunun kalan kısmından açıkça feragat edilmiş olması hâli dışında, kısmi dava açılması, talep konusunun geri kalan kısmından feragat edildiği anlamına gelmez (HMK m. 109).

26- **Ünite 6, Sayfa 101, “Zamanaşımının Kesilmesi ve Hak Düşürücü Sürenin Korunması” başlığı altındaki paragraflar değiştirilmiştir.**

Davanın açılması ile dava konusu alacak veya hak için zamanaşımı kesilir (TBK m. 154, II). Dava açılması ile kesilen zamanaşımı, yargılama sırasında iki tarafın yargılama ile ilgili her işleminden ve hâkimin her karar ve işleminden sonra tekrar kesilir (TBK m. 157, I).

Alacaklının müteselsil borçlulardan birine karşı dava açması, zamanaşımının diğer müteselsil borçlular hakkında da kesilmesi sonucunu doğurur (TBK m. 155). Kısmî dava açılması halinde, zamanaşımı, sadece talep edilen alacak kesimi bakımından kesilir, talep edilmemiş olan alacak kesimi içinse işlemeye devam eder.

Davanın görevsizlik, yetkisizlik veya dilekçenin kanunî unsurlarında noksanlık gibi bir sebeple açılmamış sayılmasına karar verilmesi hâlinde, dava açılmasıyla meydana gelmiş olan zamanaşımı kesilmesi artık hükümsüz olur (zamanaşımı hiç kesilmemiş duruma döner). Ancak, bu arada zamanaşımı süresi dolmuşsa, Türk Borçlar Kanununun 158. maddesi gereğince, davacı, dava açmak için, altmış günlük ek süreden yararlanır.

Dava konusu hakkın kullanılmasının hak düşürücü süreye tâbi olduğu hâllerde, söz konusu hakkın kullanılması zımında dava açılmasıyla, ilgili hak düşürücü süre korunmuş olur.

27- **Ünite 6, Sayfa 102, “İyiniyetin Ortadan Kalkması” başlığı altındaki paragrafta, 3. cümle değiştirilmiştir.**

Örneğin, Türk Borçlar Kanununun 79. maddesinin ikinci fıkrası gereğince “Zenginleşen, zenginleşmeyi iyiniyetli olmaksızın elden çıkarmışsa veya elden çıkarırken ileride geri vermek zorunda kalabileceğini hesaba katması gerekiyorsa, zenginleşmenin tamamını geri vermekle yükümlüdür”. İade yükümlüsü, dava dilekçesinin kendisine tebliği anında ve bu sayede, daha önce bilmediği bir hususta bilgi sahibi olduğundan, artık bu andan itibaren iyiniyetli olduğunu ileri süremez.

28- **Ünite 6, Sayfa 102, “Derdestlik” başlığı altındaki paragraf değiştirilmiştir.**

Derdestlik, bir davanın görülmekte olmasıdır. Görülmekte olan dava gerek aynı ve gerekse başka bir mahkemede tekrar açılmaz. Açılan davanın halen görülmekte olan bir başka dava ile aynı olmaması, olumsuz bir dava şartıdır (HMK m. 114, I, 1). Aynı davadan söz edebilmek için her iki davanın taraflarının, dava sebebinin ve dava konularının aynı olması gerekir. Görülmekte olan bir davanın tekrar açılması halinde, ikinci kez açılan davada mahkeme, resen veya yargılamanın her aşamasında ileri sürülecek itiraz üzerine, davanın usûlden reddine karar verir (HMK m. 115, II).

29- **Ünite 8, Sayfa 175, “Kanun Yolu Kavramı ve Türleri” başlığı altındaki, son paragraf metinden çıkarılmış ve yerine aşağıdaki metin eklenmiştir.**

Kanun yolları arasına istinafin katılmasından sonra, temyiz incelemesi sonunda Yargıtay dairelerinin kararlarına karşı başvuru karar düzeltme yolu yürürlükten kalkmıştır. Ancak bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen mahkeme kararları bakımından bir süre daha kanun yollarına ilişkin önceki hükümlerin uygulanmasına devam edileceğinden, aşağıda, eski ve yeni kanun yolu sistemlerinin bir arada uygulanacağı geçici dönem bakımından, 6217 s. 1 Kanun ile getirilen geçiş hükümleri incelenmiş; daha sonra sırasıyla 6100 sayılı HMK hükümlerine göre istinaf, temyiz ve yargılamanın iadesi yolları incelenmiştir.

BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİNİN GÖREVE BAŞLAMA TARİHİNDEN ÖNCE VERİLEN KARARLARA İLİŞKİN KANUN YOLU BAŞVURULARINDA UYGULANACAK HÜKÜMLER

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa eklenen geçici 3. maddesi bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen mahkeme kararları bakımından geçerli kanun yolu hükümlerini düzenlemiştir.

Maddeye göre, bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun geçici 2'nci maddesi uyarınca Resmî Gazetede ilan edilen göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümleri uygulanır. Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454 üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur ve bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.

Bu düzenlemeyle, bölge adliye mahkemelerinin Resmî Gazetede ilân edilmiş olan göreve başlama tarihinden (20 Temmuz 2016) önce verilen ilk derece mahkemesi kararlarına karşı 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun temyiz ve karar düzeltme yollarına ilişkin hükümlerinin uygulanacağı; ayrıca bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan kararlar bakımından da kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454. madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı (6217 s. lı K. m. 30, II) ve bu kararlara ilişkin dosyaların bölge adliye mahkemelerine gönderilmeyeceği öngörülmüştür.

Buna göre, bir süre daha hem 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun temyiz ve karar düzeltmeye ilişkin hükümleri hem de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun istinaf ve temyize ilişkin yeni hükümleri mahkemeler tarafından aynı anda uygulanacaktır.

30- Ünite 8, Sayfa 176, "İstinafa Tâbi Mahkeme Kararları" başlığı altındaki, 2. ve 3. paragraflar değiştirilmiştir.

Mahkeme kararlarının istinafa tâbi olup olmadığı, malvarlığına ilişkin ve malvarlığına ilişkin olmayan davalar bakımından ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Malvarlığına ilişkin olmayan davalar bakımından, ilk derece mahkemesinin her tür nihai kararına karşı istinafa başvurulabilir. Malvarlığına ilişkin dava ve işlerde ise, miktar veya değeri Kanunda öngörülen ve HMK Ek Madde 1 uyarınca her yıl yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak belirlenen parasal sınırı geçmeyen kararlar kesin hüküm teşkil ettiğinden, bu parasal sınırı geçmeyen mahkeme kararlarına karşı istinafa başvurulamaz. Bununla birlikte özel kanunlarda istinafa başvuru hakkı bakımından farklı parasal sınırlar öngörülmüş olabilir. Örneğin, İcra ve İflâs Kanununa göre, istinafa tâbi icra mahkemesi kararlarına karşı istinafa başvurulabilmesi için daha yüksek bir parasal sınır öngörülmüştür. İcra ve İflâs Kanununun istinaf sınırı da her yıl yeniden değerlendirilme oranına göre artırılmaktadır (İİK m. 363, I ve İİK Ek Madde 1).

Parasal sınırın aşılmış olmadığı HMK'da öngörülen yöntem esas alınarak tespit edilmelidir. Buna göre, alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir. Alacağın tamamının dava edilmiş olması durumunda ise, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü Kanunda öngörülen parasal sınırı geçmeyen taraf, istinaf yoluna başvuramaz (HMK m. 341, III ve IV).

31- Ünite 8, Sayfa 187, "Temyize Tâbi Mahkeme Kararları" başlığı altındaki, 3. paragrafın, 1. Maddesi değiştirilmiştir.

Miktar veya değeri Kanunda öngörülen ve HMK Ek Madde 1 uyarınca her yıl yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak belirlenen parasal sınırı geçmeyen davalara ilişkin kararlar temyiz edilemez. Alacağın tamamının dava edilmiş olması hâlinde, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü parasal sınırı geçmeyen tarafın temyiz hakkı yoktur. Alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda ise, kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir. Hukuk Muhakemeleri Kanununda öngörülen parasal sınır, iş mahkemeleri ve icra mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlerde verilen istinaf mahkemesi kararları için de geçerlidir (5521 s. lı İş.MK m. 8, III; 2004 s. İİK m. 364, I).

32- Ünite 8, Sayfa 189, "Temyiz İncelemesini Yapmaya Yetkili Mercî" başlığı altındaki paragraf değiştirilmiştir.

Temyiz incelemesini yapmakla görevli yargı merci Yargıtay'dır (YK. m. 1). Bölge adliye mahkemesinin hukuk davalarında verilen kararlarının temyiz incelemesini Yargıtay'ın ilgili hukuk daireleri yapar. Temyiz incelemesini yapan dairenin bozma kararı vermesi üzerine, kararı veren bölge adliye mahkemesi veya ilk derece mahkemesi direnme kararı verirse, bu kararın temyiz edilmesi hâlinde inceleme kararına direnilen Yargıtay dairesi tarafından yapılır. Direnme kararları öncelikle incelenir. Daire direnme kararını yerinde görürse kararını düzeltir; direnme kararını doğru bulmazsa dosyayı temyiz incelemesi için Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderir (HMK m. 373, VI). Hukuk Genel Kurulu bozma kararı verirse, bu karara karşı direnme kararı verilemez (HMK m. 373, VII).

33- **Ünite 8, Sayfa 193, “Karar (Onama, Değiştirerek ve Düzelterek Onama ve Bozma Kararı)” başlığı, “Karar (Onama, Düzelterek Onama ve Bozma Kararı)” olarak değiştirilmiştir.**

34- **Ünite 8, Sayfa 193, “Karar (Onama, Değiştirerek ve Düzelterek Onama ve Bozma Kararı)” başlığı altındaki, 3. paragraf değiştirilmiştir.**

Bazı durumlarda ise bölge adliye mahkemesi veya ilk derece yargılamasında veya kararında hata bulunsa, başka bir deyişle kararın bozulması gerekli olsa bile, bu hata bozmayı gerektirecek derecede önemli değilse veya sözkonusu hata veya eksiklik tahkikata gerek olmaksızın Yargıtay tarafından tamamlanabilecekse düzelterek onama kararı verilmesi de mümkündür. Düzelterek onama kararı üç durumda verilebilir:

35- **Ünite 8, Sayfa 193, “Karar (Onama, Değiştirerek ve Düzelterek Onama ve Bozma Kararı)” başlığı altındaki, 4. paragraf değiştirilmiştir.**

Onama veya düzelterek onama kararıyla bölge adliye veya ilk derece mahkemesinin kararı şekli anlamda kesinleşir. Bu karara karşı, artık başka bir olağan kanun yoluna başvurulması mümkün değildir.

Esas yönünden kanuna uygun olmayan kararlar ile hâkimin takdir yetkisi kapsamında karara bağladığı eda hükümleri hakkında düzelterek onama kararı verilemez (HMK m. 370, II, son cümle), bu konuda hukuka aykırılık nedeniyle bozma kararı verilmelidir. Bu düzenlemeyle, Yargıtay’ın, düzelterek onama kararı vermek suretiyle, alt derece mahkemesinin yerine geçmesi ve böylece tarafların izleyen kanun yollarına başvuru haklarının ve alt derece mahkemesinin direnme kararı verme imkanının ortadan kaldırılması engellenmiştir.

36- **Ünite 8, Sayfa 194, “Karar (Onama, Değiştirerek ve Düzelterek Onama ve Bozma Kararı)” başlığı altındaki, 8. paragraf değiştirilmiştir.**

Yargıtay’ın bozma ve onama kararları, mahkeme yazı işleri müdürü tarafından derhal taraflara tebliğ edilir (HMK m. 372, I). Bölge adliye mahkemesi veya ilk derece mahkemesi, 344. madde uyarınca peşin alınmış gideri kullanarak, kendiliğinden tarafları duruşmaya davet edip dinledikten sonra, Yargıtay’ın bozma kararına uyulup uyulmayacağına karar verir (HMK m. 373, III). Alt derece mahkemesi bozmanın kapsamına göre yeni bir karar vereceğinden, bu karar önceki kararın aynı olabileceği gibi farklı bir karar da olabilir.

Bölge adliye mahkemesi veya ilk derece mahkemesi, Yargıtay’ın bozma kararına uymak zorunda değildir, kararında direnmesi mümkündür. Ancak davanın her iki tarafı bozmaya uyulmasını talep ederse, mahkeme bozmaya uymak zorundadır.

Bölge adliye mahkemesi veya ilk derece mahkemesi, davanın esastan reddi veya kabulünü içeren bozma kararına uymak suretiyle yeniden karar verir ve bu kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay önceki bozma kararını ortadan kaldıracak şekilde yeniden bozma kararı verirse, alt derece mahkemesinin vereceği yeni kararın temyiz incelemesi Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından yapılır (HMK m. 373, VI). Burada Yargıtay dairesinin birbiriyle çelişen bozma kararları vermesi halinde, temyiz incelemesinin daire tarafından değil, Hukuk Genel Kurulu tarafından yerine getirilmesi öngörülmüştür.

37- **Ünite 8, Sayfa 198, “Yargılamanın İadesi Sebepleri” başlığı altındaki son cümle metinden çıkarılmıştır.**

Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuruyla ilgili hükümler (6216 s. lı K. m. 45 ilâ 51) 23/9/2012 tarihinde yürürlüğe gireceğinden, bireysel başvuru talebinin kabul edilmesi nedeniyle yargılamanın iadesi imkânı, ancak bu tarihten sonra kullanılabilir.

38- **Ünite 8, Sayfa 199, “Görevli ve Yetkili Mahkeme” başlığı altındaki 2. paragraf değiştirilmiştir.**

Kanunda yargılamanın iadesi talebinin “karar veren mahkemece” inceleneceği söylenmiş, ancak bu mahkemenin ilk derece mahkemesi mi, bölge adliye mahkemesi mi veya her ikisi mi olduğu konusunda açıklık getirilmemiştir. Yargılamanın iadesi ile amaçlanan, ilk derece mahkemesinin nihai kararının tamamen hükümsüz sayılmasına neden olan ağır hatalar nedeniyle, ilk hükmün iptal edilmesi ve davanın esası hakkında yeni bir inceleme yapılarak hükmün değiştirilmesidir. Eğer ilk derece yargılamasını da etkileyecek bir yargılamanın iadesi sebebi varsa, hem ilk derece yargılaması hem de istinaf incelemesi hükümsüz hale geleceğinden; söz konusu usul hatalarını giderecek yeni bir yargılama yapılması sağlanmalıdır. Bu nedenle yargılamanın iadesi başvurusu kararı veren ilk derece mahkemesine yapılmalıdır. İlk derece mahkemesi tarafından görülen yargılamanın iadesi davasında verilen karara karşı süresi içinde istinaf yoluna başvurulabilir.

Bazı durumlarda, yargılamanın iadesi sebebi istinaf derecesinde ortaya çıkabilir ve sadece istinaf aşamasında verilen kararı etkileyebilir. Bölge adliye mahkemeleri istinaf incelemesi sonunda davanın esası hakkında karar verebileceğinden, istinaf mahkemesinin ilk derece kararını kaldırarak davanın esası hakkında karar verdiği durumlarda, yargılamanın iadesi sebebi istinaf derecesinde gerçekleşmişse, yargılamanın iadesi başvurusu bölge adliye mahkemesine yapılmalıdır. Örneğin, istinaf derecesinde incelemeyi yapan bölge adliye mahkemesinin hâkimlerinden biri hakkında yasaklılık sebeplerinden birinin var olması veya istinaf derecesindeki tahkikatta dinlenen tanığın yalan tanıklık yaptığı keskinleşmiş bir ceza mahkûmiyet kararı ile belirlenmiş olması durumunda, yargılamanın iadesi başvurusu kararı veren bölge adliye mahkemesine yapılmalıdır.

İlk derece yargılamasında da var olan bir yargılamanın iadesi sebebinin bölge adliye mahkemesi tarafından davanın esası hakkında yeni bir karar verilmesinden ve bu kararın keskinleşmesinden sonra ortaya çıkması durumunda, yargılamanın iadesi başvurusu kararı veren ilk derece mahkemesine yapılmalıdır. Bu durumda bölge adliye mahkemesinin esas hakkında karar vermesi, yargılamanın iadesi talebi hakkında da inceleme yapmasına cevaz vermemektedir. Zira yargılamanın iadesi sebebi teşkil eden yargılama hatası ilk derece yargılamasını da etkilemektedir. Bu nedenle yargılamanın iadesi başvurusu davanın esası hakkında karar veren ilk derece mahkemesine yapılmalı ve ilk derece mahkemesi tarafından karara bağlanmalıdır. Aksi halde başvuru bölge adliye mahkemesine yapılırsa, o dava bakımından taraflar ilk derece yargı hakkından yoksun bırakılmış olurlar.

39- Ünite 8, Sayfa 203, "Özet, Amaç 3" altındaki, 1. paragrafın son cümlesi değiştirilmiştir.

Örneğin, miktar veya değeri Kanunda öngörülen parasal sınırın altında kalan davalara ilişkin kararlar temyiz edilemez. Kural olarak sulh hukuk mahkemesinin görevine giren davalarda verilen karara karşı da temyize başvurulamaz.

40- Ünite 8, Sayfa 194, "BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ GÖREVE BAŞLAYINCAYA KADAR KANUN YOLU BAŞVURULARINA UYGULANACAK KANUN HÜKÜMLERİ" başlığı ve altındaki metin çıkarılmıştır.

41- Ünite 8, Sayfa 205, "Kendimizi Sınayalım" başlığı altında, 5. soruda, (b) seçeneğindeki cümle değiştirilmiştir.

Miktar veya değeri kanunda öngörülen parasal sınırın üzerinde olan malvarlığı haklarına ilişkin davalarda verilen kararlar

42- Ünite 8, Sayfa 190, "Başvuru Süresi Başlığı" altındaki, 1. cümle değiştirilmiştir.

Genel olarak temyize başvuru süresi iki haftadır.

43- Ünite 8, Sayfa 206, "Kendimizi Sınayalım" başlığı altındaki, 9. soru değiştirilmiştir.

9. Yargılamanın iadesi yolu hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- Yargılamanın iadesi, dar ve teknik anlamda bir kanun yolu değildir. Yargılamanın iadesi talebi, bir dava gibi görülerek karara bağlanır.
- Yargılamanın iadesi talebi Yargıtay tarafından incelenir.
- Verildiği anda kesin hüküm teşkil eden kararlara karşı yargılamanın iadesi yoluna başvurulabilir.
- Yargılamanın iadesi sebepleri Hukuk Muhakemeleri Kanununda ve özel kanunlarda tahdîdî (sınırlayıcı) biçimde sayılmış olup, bunların dışında başka nedenlerle yargılamanın iadesi talep edilemez.
- Yargılamanın iadesi talebi kabul edilirse, mahkemenin kararı, kural olarak iptal edilerek yapılacak incelemenin sonucuna göre değiştirilir.

44- Ünite 8, Sayfa 178, "İstinaf Sebepleri" başlığı altındaki, "Sıra Sizde 1" sorusu değiştirilmiştir.

Eskişehir 2. Aile Mahkemesi, ortak konutu terk nedeniyle açılan boşanma davasında, davacı eşi haklı bularak, 25 Temmuz 2016 tarihli oturumda tahkikatı sona erdirerek eşlerin boşanmalarına, müşterek çocuklarının velayetinin ise davacı eşe bırakılmasına karar vermiştir. Çocuğunun velayetinin davacı tarafa bırakılmasını doğru bulmayan davalı eş bu karara karşı hangi kanun yoluna başvurabilir?

45- Ünite 8, Sayfa 207, "Sıra Sizde Yanıt Anahtarı" başlığı altında, "Sıra Sizde 1" yanıtı değiştirilmiştir.

Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun geçici 2. maddesi uyarınca, bölge adliye mahkemeleri Resmî Gazete'de ilan edilen 20 Temmuz 2016 tarihinde göreve başlamıştır. Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden sonra verilen ilk derece mahkemesi kararlarına karşı istinafa başvurulabilir. Mahkemenin bu tarihten önce verdiği kararlara karşı ise temyize başvurulabilmekteydi. 20 Temmuz 2016 tarihinde önce verildiği için aleyhine temyize başvurulmuş olan mahkeme kararlarına ilişkin dosyalar, artık bölge adliye mahkemelerine gönderilemeyeceğinden, bu kararlara ilişkin olarak kesinleşinceye kadar 1086 sayılı HUMK'un temyiz ve karar düzeltme yoluna ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

46- Ünite 8, s. 187, "Temyize Tabi Mahkeme Kararları" başlığı altındaki, 3. paragraf, 2. madde değiştirilmiştir.

Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri bakımından temyiz sınırının üzerinde olan alacak davaları hariç olmak üzere, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 4. maddesi ve diğer özel kanunlardaki hükümler uyarınca, sulh hukuk mahkemesinin görevine girdiği belirtilen davalarla ilgili kararlar temyiz edilemez. Bununla beraber, kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları ile 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan doğup taşınmazın aynına ilişkin olan davalarda verilen sulh hukuk mahkemesi kararları temyiz edilebilir.

47- Ünite 9, Sayfa 213, "İhtiyati Tedbir Kavramı ve Türleri" başlığı altındaki, 6. paragrafın, 2. cümlesi metinden çıkarılmıştır.

Örneğin, aile mahkemesinde görülmekte olan bir boşanma davasında, dava sonuçlanıncaya kadar çocuğun velayetinin geçici olarak eşlerden birine bırakılması (TMK m. 169, I) düzenleme amaçlı tedbirdir.

48- Ünite 10, Sayfa 242, "İptal Davası" başlığı altındaki 3. paragraf değiştirilmiştir.

İptal davası tahkim yerinde bulunan asliye ticaret mahkemesinde açılmalıdır (5235 s.K. m. 5, III, 4).

49- Ünite 10, Sayfa 242, "İptal Davası" başlığı altında, 6. paragraftaki, 1. ve 2. cümleler değiştirilmiştir.

İptal davasına bakan mahkeme kural olarak dosya üzerinden inceleme yapar. Ancak gerektiğinde duruşma yapılmasına da karar verebilir (HMK m. 439, V). Mahkeme, iptal davasını reddeder veya kabul eder.

50- Ünite 10, Sayfa 242, "İptal Davası" başlığı altındaki, 7. paragraftaki, 1. cümle değiştirilmiştir.

Mahkemenin iptal davası hakkında verdiği karara karşı, hukuki yararı bulunan taraf temyiz yoluna başvurabilir.